

Short Answer Questions**लघु उत्तरीय प्रश्न**

Note: Attempt any **five** questions. Write answer in **150-200** words. Each question carries **16** marks. Answer each question on separate page, after writing Question Number.

कोई 5 प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक का उत्तर 150-200 शब्दों में हो। प्रत्येक प्रश्न 16 अंकों का है। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर एक नए पृष्ठ से, प्रश्न संख्या लिखकर प्रारम्भ करें।

01. के षोडशवर्गाः ? परिचयो देयः।
02. विवाहमुहूर्ते वर्ज्यदोषाणां नामानि लेखनीयानि।
03. विभिन्नाचार्यमतेन अभुक्तमूलस्य प्रमाणानि प्रदेयानि।
04. नवविधकालमानानि कानि ? परिचयो देयः।
05. ग्रहाणां कति अवस्था भवन्ति-इति निरूपणीयाः।
06. नाभसयोगानां श्रेणीबद्धः नामोल्लेखः कर्तव्यः।
07. विषकन्यायोगः कदा भवति ? प्रतिपाद्यताम्।
08. त्रिपताकीचक्रस्य किम्प्रयोजनं भवतीति विलिख्यताम्।
09. भौमशुक्रयोः स्वरूपं विविच्यताम्।
10. संहिताधारेण सद्योवर्षणस्य कानिचन त्रीणि लक्षणानि प्रदेयानि।

Set No. : 1

RET/12/TEST-B

Question Booklet No.

688 Jyotish Falit*(To be filled up by the candidate by blue/black ball point pen)*

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words)

Serial No. of OMR Answer Sheet

Day and Date

(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES*(Use only blue/black ball-point pen in the space above and on both sides of the Answer Sheet)*

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, Please ensure that you have got the correct booklet and it contains all the pages in correct sequence and no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet, Bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope.*
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top, and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet No. and Set No. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *This Booklet contains 40 multiple choice questions followed by 10 short answer questions. For each MCQ, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet. For answering any five short Answer Questions use five Blank pages attached at the end of this Question Booklet.*
9. For each question, darken only **one** circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back pages of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. *Deposit both OMR Answer Sheet and Question Booklet at the end of the Test.*
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

SEAL

1. प्रश्न छूट की
2. परीक्षा लार्
3. उत्तर
4. अप
5. उत्तर कर
6. ओर प्रश्न है।
7. उपर्युक्त साधक
8. इस दिये गये लघु
9. प्रत्येक एक
10. ध्यान नहीं शून्य
11. रफ व करें।
12. परीक्षा
13. परीक्षा
14. यदि व का/की
01. ऐतरेय ब्राह्मणं सम्बद्धमस्ति -
 (1) सामवेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) ऋग्वेदेन (4) अथर्ववेदेन
02. एतेषु वेदाङ्ग नास्ति -
 (1) व्याकरणम् (2) पुराणम् (3) श्रौतसूत्रम् (4) ज्यौतिषम्
03. 'पावकः' इत्यस्य सन्धिविच्छेदो वर्तते -
 (1) पौ + अकः (2) पो + अकः (3) पे + अकः (4) पा + अकः
04. 'अपठताम्' इति रूपं भवति -
 (1) लङ्लकारे प्रथमपुरुष द्विवचने (2) लुङ्लकारे मध्यमपुरुष द्विवचने
 (3) लिट्लकारे प्रथमपुरुष द्विवचने (4) लृट्लकारे उत्तमपुरुष द्विवचने
05. 'यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः' पद्यांशः वर्तते -
 (1) सनत्सुजातीये (2) श्रीमद्भागवतपुराणे
 (3) श्रीमद्भगवद्गीतायाम् (4) रामायणे
06. शिवपार्वती-विवाहस्य वर्णनं विद्यते-
 (1) नैषधीयचरिते (2) कुमारसम्भवे
 (3) शिशुपालवधे (4) उत्तररामचरिते
07. पुरुषसूक्तम् ऋग्वेदस्य कस्मिन् मण्डले वर्तते ?
 (1) प्रथमे (2) दशमें (3) सप्तमें (4) अष्टमें
08. न्यायमतानुसारं द्रव्याणि सन्ति-
 (1) नव (2) सप्त (3) पञ्च (4) चत्वारि
09. 'छान्दोग्योपनिषद्' केन सम्बद्धम्-
 (1) ऋग्वेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) सामवेदेन (4) अथर्ववेदेन

10. परार्थानुमाने पञ्चावयवमध्ये न आयाति-
 (1) प्रतिज्ञा (2) परामर्शः (3) हेतुः (4) निगमनम्
11. आचार्यवराहमिहिरस्य कालो वर्तते-
 (1) 499 शकः (2) 600 शकः (3) 395 शकः (4) 427 शकः
12. निम्नलिखितेषु ग्रन्थेषु वराहमिहिरस्य रचना नास्ति-
 (1) बृहज्जातकम् (2) योगयात्रा
 (3) ज्योतिर्विदाभरणम् (4) पञ्चसिद्धान्तिका
13. "नक्रः" इति कस्य राशेः पर्यायः ?
 (1) वृषस्य (2) मकरस्य (3) वृश्चिकस्य (4) मीनस्य
14. एषु आकृतियोगो वर्तते-
 (1) वापीयोगः (2) वीणायोगः (3) नलयोगः (4) मालायोगः
15. राशीनामपि पारस्परिकी दृष्टिः भवति इति कस्याचार्यं मस्यमस्ति ?
 (1) वराहमिहिरस्य (2) वैद्यनाथस्य (3) पाराशरस्य (4) जैमिनेः
16. एषु कः मिश्रसंज्ञकं नक्षत्रं वर्तते ?
 (1) कृत्तिका (2) अभिजित् (3) अश्विनी (4) स्वाती
17. विवाहकाले कस्य कृते सूर्यस्यशुद्धिर्विचार्यते ?
 (1) वरस्यकृते (2) वध्वोः कृते
 (3) उभयोः कृते (4) कयोरपि न
18. गुरोः नैसर्गिकमित्रम् अस्ति-
 (1) बुधः (2) शनिः (3) सूर्यः (4) चन्द्रः

1. प्र
छ
को
पु
ला
2. प
ला
3. अ
अ
4. अ
अ
5. अ
अ
6. अ
अ
7. उ
सा
8. इ
द्वि
ग
ल
9. प्र
ए
10. आ
न
शु
11. ए
क
12. प
13. प
14. प
का/की

SEAL

RET/12/TEST-B

19. अष्टमभाष्यस्य कारकग्रही भवति-

- (1) ब्रह्मः (2) शानिः (3) शुकः (4) रङ्गिः

20. आचार्य पाराशरमतानुसारेण दशानां कति भेदाः सन्ति ?

- (1) 24 (2) 40 (3) 41 (4) 42

21. प्रत्यल्लेखकयोः सम्यक् भेदानं विधास्यन्तु-

- (अ) बलालसेनः - (1) भावकुर्वहेलम्
(ब) जीबनाथः - (2) फलदीपिका
(स) महादेवपाठकः - (3) अर्द्धभूतसंगारः
(द) मन्मथेश्वरः - (4) जातकसत्त्वम्

	अ	ब	स	द
(1)	3	1	2	4
(2)	4	1	4	2
(3)	3	1	4	2
(4)	1	3	3	4

22. कस्मिन् चान्द्रमासे वृजाकरणं संस्कारः कियते ?

- (1) वैशाखमासे (2) चैत्रमासे (3) आश्विनमासे (4) भाद्रपदमासे

23. पञ्चस्वराणां प्रजापतिदासेन कतिवर्षपर्यन्तमरिष्टं स्वीकृतम् ?

- (1) 12 (2) 16 (3) 20 (4) 24

24. पाराशरमतानुसारेण कयोर्ग्रहयोः मारकशदीर्घा न भवति ?

- (1) छयाग्रहयोः (2) शानिराहयोः (3) सूर्यशुक्रयोः (4) सूर्यबुधयोः

25. काकिणीविचारे कस्यराशेः प्राधान्यं भवति ?

- (1) नामराशेः (2) जन्मराशेः (3) उभयोः (4) कयोरपि न

26. वास्तुशास्त्रे भूमौ शल्यज्ञाने “प” वर्णेन कस्यां दिशायां शल्यबोधो भवति ?

- (1) नैर्ऋत्यकोणे (2) पश्चिमे (3) वायव्यकोणे (4) ईशानकोणे

27. लग्नाद्दशमभवने यदिसूर्यः स्यात् तदा आजीविकायाः माध्यमोभवति ?

- (1) भृत्यवर्गः (2) पैतृकसम्पत्तिः
(3) मातृप्रदत्तसम्पत्तिः (4) स्वोपार्जितसम्पत्तिः

28. कर्कराशौ केन्द्रस्थितः गुरुः जनयति ?

- (1) रूचकयोगः (2) भद्रयोगः (3) हंसयोगः (4) मालव्ययोगः

29. मूलनक्षत्रस्य तृतीयचरणे-उत्पन्नः जातकः करोति -

- (1) पितृनाशः (2) मातृनाशः (3) स्वनाशः (4) धननाशः

30. बैद्यनाथमतेन आयुषः कतिभेदाः ?

- (1) 5 (2) 7 (3) 9 (4) 16

31. राहुकेतू विहाय वर्षकुण्डल्यां यदि सर्वे ग्रहाः केन्द्रे पणफरे वा स्युः-तदा कीदृशः ताजिक योगो भवति ?

- (1) इक्कवालः (2) इन्दुवारः (3) खल्लासरम् (4) रद्दम्

32. “धान्या” इति अष्टोत्तरीयादशायाः कः स्वामी वर्तते ?

- (1) शनिः (2) गुरुः (3) शुक्रः (4) बुधः

33. राहोः मूलत्रिकोणमस्ति-

- (1) मेषराशिः (2) तुलाराशिः (3) कुम्भराशिः (4) मीनराशिः

1. प्र
छू
की
2. परं
ला
3. उर
4. अ
5. उत
कर
6. ओ
प्रश्न
है।
7. उपर
साध
8. इस
दिये
गये
लघु
9. प्रत्ये
एक
10. ध्या-
नहीं
शून्य
11. रफ व
करें।
12. परीक्ष
13. परीक्षा
14. यदि
का/की
34. चित्रानक्षत्रस्य कति तारकाः सन्ति ?
(1) 5 (2) 4 (3) 2 (4) 1
35. ग्रहेषु सेनापतिः कः वर्तते ?
(1) शुक्रः (2) भौमः (3) शनिः (4) सूर्यः
36. आचार्यवराहमिहिरानुसारेण मनुष्यस्य परमायुः वर्तते-
(1) 96 वर्षाणि 15 दिनानि (2) 120 वर्षाणि 5 मासाः
(3) 120 वर्षाणि 5 दिनानि (4) 96 वर्षाणि 10 मासाः
37. विवाहविचारः प्रधानतया अनेन क्रियते-
(1) नवमांशेन (2) द्वादशांशेन (3) चतुर्थांशेन (4) त्रिंशांशेन
38. जन्माङ्गे विष्णुस्थानमुच्यते-
(1) केन्द्रम् (2) त्रिकोणम्
(3) पणफरम् (4) उपचयस्थानम्
39. वास्तुशास्त्रे श्वेतवर्णाभूमिः प्रशस्ता भवति-
(1) ब्राह्मणानां कृते (2) क्षत्रियाणां कृते
(3) वैश्यानां कृते (4) शूद्राणां कृते
40. वृषराशेः लङ्घ्येदयमानमस्ति-
(1) 278 (2) 299 (3) 323 (4) 298